

616-092

F62

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
NICOLAE TESTEMITANU

FIZIOPATOLOGIE MEDICALĂ

Vol. II

616-092
562

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
NICOLAE TESTEMIȚANU

FIZIOPATOLOGIE MEDICALĂ

Vol. II

PROCESE PATOLOGICE ÎN ORGANE ȘI SISTEME

Curs teoretic

Sub redacția profesorului universitar *Vasile Lutan*

Chișinău
Centrul Editorial-Poligrafic *Medicina*
2004

CZU 612.1/.8:616-00(075.8)

F 62

**Aprobat de Consiliul metodic central
al USMF Nicolae Testemițanu cu nr. 2 din 06.11.2003**

Autori: *Vasile Lutan, Porfirie Cazacu, Andrei Iarovoi,
Valeriu Gafencu, Eleonora Borș, Stela Todiraș,
Anatol Vișnevschi*

Recenzenți: *Aurelia Crivoi, profesor universitar
Victor Vovc, profesor universitar*

În cursul teoretic prezent este expusă caracteristica generală (etiologia, patogenia, manifestările, consecințele) și particularitățile specifice ale proceselor patologice tipice, localizate în diferite organe și sisteme.

Redactor coordonator: *Lidia Ciobanu*

Redactor: *Lidia Căssa*

Corector: *Nicolae Bătrânu*

Machetare computerizată: *Ludmila Nicolau*

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Fiziopatologie medicală: Curs teoretic / Min. Sănătății al R. Moldova. Univ. de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu";
Aut.: Vasile Lutan, Porfirie Cazacu, Andrei Iarovoi,... – Ch.: Centrul
Ed.-Poligr. "Medicina", 2004.

Vol. 2. – 2004. – 549 p.

Bibliogr. pp. 547-549 (68 tit.)

ISBN 9975-907-20-2

500 ex.

612.1/.8:616-00(075.8)

© CEP *Medicina*, 2004

© V. Lutan, P. Cazacu și alții, 2004

ISBN 9975-907-20-2

CUPRINS

PREFAȚĂ	8
29. Fiziopatologia sistemului nervos central – conf. univ. Eleonora Borș ...	9
29.1. Dereglările funcției neuronului și transmiterii transsinaptice	9
29.1.1. Tulburarea excitabilității neuronale	11
29.1.2. Dereglările transmiterii transsinaptice	14
29.2. Dereglările funcției receptiei senzitive.	
Tulburările sensibilității	21
29.3. Dereglările funcției motorii a sistemului nervos central	28
29.4. Dereglările receptiei nocigene și funcției sistemului nociceptiv-antinociceptiv	36
29.4.1. Durerea	36
29.4.2. Nocicepția	42
29.4.3. Patogenia durerii patologice	44
29.4.4. Sistemul antinociceptiv	46
29.4.5. Patologia nocicepției	49
29.5. Dereglările funcției sistemului nervos vegetativ	50
29.6. Dereglările somnului	60
29.7. Dereglările conștiinței	68
29.8. Dereglările activității nervoase superioare. Nevrozele	73
29.9. Dereglările licvorogenezei și licvorodinamicii	82
30. Fiziopatologia glandelor endocrine – prof. univ. V. Lutan	92
30.1. Fiziopatologia hipofizei	92
30.1.1. Hipo- și hipersecreția hormonului somatotrop	92
30.1.2. Hipo- și hipersecreția hormonului adrenocorticotrop ...	97
30.1.3. Hipo- și hipersecreția hormonului tireostimulant	97
30.1.4. Hipo- și hipersecreția hormonilor gonadotropi	98
30.2. Fiziopatologia suprarenalelor	99
30.2.1. Hipo- și hipersecreția glucocorticoizilor	111
30.2.2. Hipo- și hipersecreția aldosteronului	111
30.2.3. Hipo- și hipersecreția corticosteroizilor	112
30.3. Fiziopatologia glandei tiroide	113
30.4. Fiziopatologia gonadelor	121
30.4.1. Fiziopatologia testiculelor	121
30.5. Fiziopatologia pancreasului endocrin	129
30.5.1. Insuficiența insulinică	131
30.5.2. Insulinorezistența	134
31. Fiziopatologia sistemului sanguin – prof. univ. P. Cazacu	137
31.1. Modificările volumului sângelui circulant	138
31.1.1. Normovolemia	139

31.1.2. Hipervolemiiile	140
31.1.3. Hipovolemiiile	141
31.2. Procesele patologice tipice și schimbările reactive în sistemul eritrocitar	142
31.2.1. Dereglările proceselor de diferențiere și proliferare a seriei eritroblastice	142
31.2.2. Modificările calitative în sistemul eritrocitar	145
31.2.3. Modificările cantitative în sistemul eritrocitar	150
31.2.3.1. Eritrocitozele	150
31.2.3.2. Anemiile	154
31.3. Procesele patologice tipice și schimbările reactive în sistemul leucocitar	199
31.3.1. Modificările calitative ale leucocitelor	203
31.3.2. Modificările cantitative ale leucocitelor	204
31.3.2.1. Leucocitozele	204
31.3.2.2. Leucopeniile	211
31.3.2.3. Hemoblastozele	213
31.3.2.4. Leucozele	213
31.4. Procesele patologice tipice și schimbările reactive în sistemul trombocitar	229
31.4.1. Trombocitozele	230
31.4.2. Trombocitopeniile	231
31.4.3. Trombocitopatiile	232
32. Fiziopatologia echilibrului fluidocoagulant – prof. univ. P. Cazacu	233
32.1. Hipercoagularea. Sindromul trombotic	246
32.1.1. Tromboza	248
32.1.2. Sindromul trombotic	252
32.2. Hipocoagularea. Sindroamele hemoragice	253
32.2.1. Sindroame hemoragice de natură vasculară	255
32.2.2. Sindroame hemoragice de natură trombocitară	255
32.2.3. Sindroame hemoragice de natură plasmatică	257
32.2.4. Sindroame hemoragice determinate de activarea	259
32.2.5. Sindroame hemoragice datorate activării exagerate a sistemului fibrinolitic	259
32.2.6. Coagulopatii determinate de consumul exagerat al unor factori ai coagulării	260
32.2.6.1. Principiile terapiei coagulării intravasculare diseminate (CID)	263
32.2.6.2. Teste obligatorii pentru depistarea sindromului CID	264

33. Fiziopatologia sistemului cardiovascular – conf. univ. A. Iarovoi	266
33.1. Insuficiența cardiacă	269
3.1.1. Insuficiența cardiacă prin alterări ale miocardului	271
33.1.2. Dereglarea circulației coronariene. Insuficiența cardiacă coronarogenă	271
33.1.2.1. Etiologia și patogenia insuficienței coronariene	273
33.1.2.2. Mecanismele de alterare a miocardului în insuficiența coronariană	274
33.1.2.3. Efectele reperfuziei postocluzionale a miocardului	277
33.1.2.4. Insuficiența circulatorie cardiacă coronarogenă	279
33.1.3. Insuficiența cardiacă prin perturbări ale umplerii diastolice	279
33.1.4. Insuficiența cardiacă prin suprasolicitarea funcțională a cordului	281
33.1.4.1. Suprasolicitarea funcțională a cordului	281
33.1.4.2. Mecanismele de compensare ale deficitului funcțional cardiac	283
33.1.5. Factorii patogenetici de bază a insuficienței cardiace	294
33.1.5.1 Dereglarea aprovizionării cu energie a cardiomiocitelor	295
33.1.5.2 Alterarea aparatului membranal și a sistemelor enzimatice ale cardiomiocitelor	297
33.1.5.3. Dezechilibrul hidroelectrolitic în cardiomiocite	299
33.1.5.4. Tulburarea reglării neuroumorale a funcției cordului	300
33.2. Procesele patologice în endocard. Dereglările hemodinamicii intracardiace	302
33.2.1. Insuficiența mitrală	303
33.2.2. Stenoza mitrală	305
33.2.3. Insuficiența aortică	306
33.2.4. Stenoza aortică	307
33.2.5. Insuficiența tricuspidiană	308
33.2.6. Stenoza tricuspidiană	309
33.2.7. Viciile cardiace congenitale	309
33.3. Dereglările ritmului cardiac	311

33.3.1. Aritmii datorate dereglării automatismului nodului sinusal	311
33.3.2. Aritmii datorate dereglărilor excitabilității miocardului. Extrasistoliile	314
33.3.3. Aritmiile datorate tulburărilor de conductibilitate	321
33.4. Insuficiența circulatorie – consecință a diminuării afluxului de sânge spre inimă	325
33.5. Procese patologice în vasele sanguine. Dereglări circulatorii ca urmare a insuficienței vasculare	327
33.5.1. Hipertensiunea arterială (HTA) sistemică	329
33.5.1.1. Hipertensiunea arterială esențială (HTAE)	329
33.5.1.2. Hipertensiunile arteriale secundare (simptomatice)	335
33.5.2. Hipertensiunea în circulația mică	343
33.5.3. Hipotensiunea arterială	346
33.5.3.1. Hipotensiunea arterială patologică	346
34. Fiziopatologia respirației externe – prof. univ. V. Lutan	352
34.1. Dereglările ventilației pulmonare	356
34.1.1. Etiologia și patogenia generală a dereglărilor ventilației pulmonare	358
34.1.1.1. Procese patologice integrale și modificarea compoziției sângelui	359
34.1.1.2. Procese patologice în arcul reflex respirator	362
34.1.1.3. Procese patologice în cutia toracică. Restricția pulmonară extraparenchimală	365
34.1.1.4. Procese patologice în parenchimul pulmonar. Restricția pulmonară intraparenchimală	367
34.1.1.5. Obstrucția căilor aeroconductoare superioare	378
34.1.1.6. Obstrucția căilor aeroconductoare inferioare	381
34.1.2. Manifestările și consecințele dereglării ventilației pulmonare	383
34.2. Dereglările difuziei gazelor în plămâni	397
34.2.1. Etiologia și patogenia generală a dereglărilor difuziei alveolo-capilare	400
34.3. Dereglările perfuziei sanguine a plămânilor	401
34.3.1. Etiologia și patogenia generală a dereglărilor perfuziei pulmonare	402
34.4. Dereglările transportului gazelor	409

34.4.1. Etiologia și patogenia generală a dereglărilor transportului oxigenului și a dioxidului de carbon	411
35. Fiziopatologia aparatului digestiv – conf. univ. V. Gafencu	417
35.1. Dereglările motivației alimentare	417
35.2. Dereglările masticației	418
35.3. Dereglarea secreției salivei	420
35.4. Dereglările deglutiției. Disfagia	424
35.5. Dereglările secreției gastrice	426
35.6. Dereglările tonicității și motilității stomacului	429
35.7. Chimostaza gastrică. Refluxul duodeno-gastric	433
35.8. Greața. Voma fiziologică și patologică	434
35.9. Dereglările funcțiilor protective (antiulcer) ale stomacului	437
35.10. Dereglările funcției pancreasului	442
35.11. Dereglările secreției și evacuării bilei	446
35.12. Dereglarea funcțiilor intestinului subțire	447
35.13. Dereglările motilității intestinului subțire	457
35.14. Dereglările funcțiilor intestinului gros	459
36. Fiziopatologia ficatului – prof. univ. P. Cazacu	462
36.1. Insuficiența hepatică	464
36.1.1. Etiologia insuficienței hepatice	464
36.1.2. Clasificarea insuficienței hepatice	465
36.1.3. Patogenia insuficienței hepatice	466
36.1.4. Studiul experimental al insuficienței hepatice	467
36.1.5. Dereglările funcțiilor metabolice în insuficiența hepatică	470
36.2. Dereglările biliogenezei și biliosecreției	479
36.3. Colestaza	484
36.4. Colemia	485
36.5. Acolia	486
36.6. Icterele și hiperbilirubinemiile	486
36.7. Litiaza biliară	496
36.8. Dereglarea funcției antitoxice a ficatului	497
36.9. Coma hepatică	499
37. Fiziopatologia rinichiului – conf. univ. Stela Todiraș, conf. univ. A. Vișnevschi	502
37.1. Dereglările filtrației glomerulare	503
37.2. Dereglările reabsorbției canaliculare	514
37.3. Dereglările secreției tubulare	525
37.4. Dereglările evacuării urinei	527
37.5. Dereglările funcției endocrine a rinichilor	533
37.6. Insuficiența renală	538

PREFAȚĂ

În volumul I “Fiziopatologie medicală. Nozologie generală” au fost expuse legitățile generale ale originii, apariției, evoluției și rezoluției proceselor patologice tipice.

În volumul II “Fiziopatologie medicală. Procese patologice în organe și sisteme” sunt expuse particularitățile proceselor patologice tipice, localizate în diferite organe și sisteme ale organismului, și dereglările funcțiilor organelor și sistemelor afectate de procese patologice. Toate procesele patologice tipice cu localizare concretă se manifestă prin două categorii de fenomene: fenomene tipice nespecifice caracteristice pentru procesul patologic (leziuni celulare, distrofii celulare, inflamație, dereglări microcirculatorii și a.) și manifestări specifice pentru organul (sistemul) afectat. Astfel, “Fiziopatologia specială” descrie evoluția și manifestările procesului patologic tipic localizat în fiecare organ.